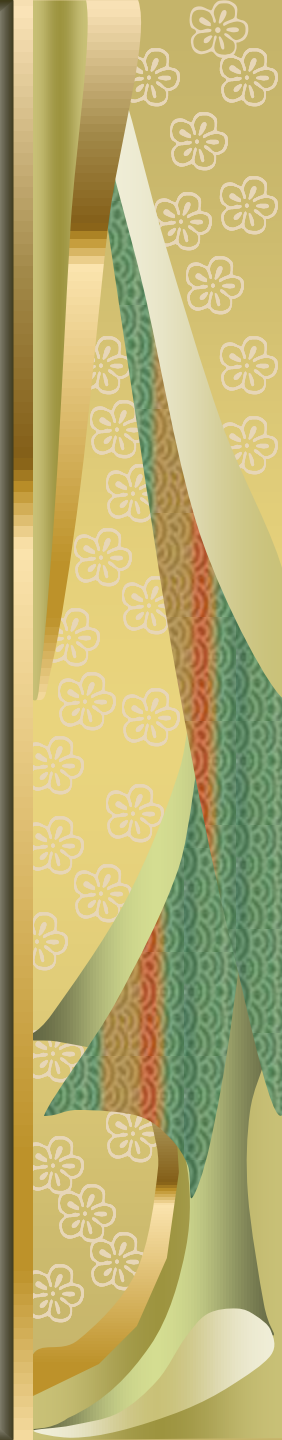

Model nemoci, holistické teorie vzniku nemoci

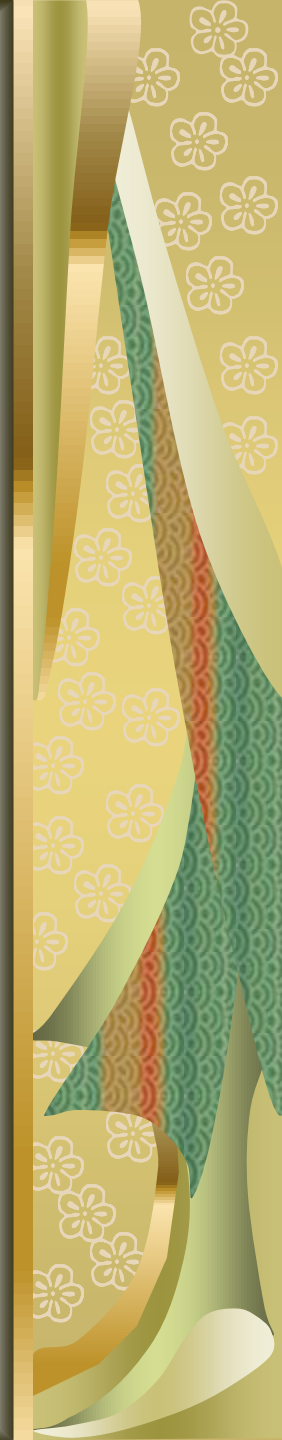
Nemoc

- Posedlost d'áblem
- Trest za hřích
- Bakteriální teorie – 19. století
 - příčiny infekčních nemocí, Pasteur
- Biomedicínský model
 - nemoc = výsledek špatné funkce orgánu či buněk
 - tendence ignorovat psychosociální složky choroby

Modely nemoci

- Klinický/biomedicínský
- Adaptační
- Ekologický
- Hraní rolí
- Eudemonistický

Homeostatické teorie

- Týkají se samoregulačních procesů těla a způsobu udržování jejich rovnováhy
- Onemocnění = porucha onemocnění

Holistické teorie

Homeostatické teorie nemoci

(Claude Bernard, Walter Cannon, Hans Selye, Hohn Mason)

Psychosociální teorie nemoci

(Harold Wolff, Stewart Wolf, Schwartz, Richard Lazarus ...)

Biobehaviorální teorie nemoci

(Friedman a Rosenman)

Homeostatické teorie

Claude Bernard

- fyziolog, 19. století, Francie;
- zakladatel homeostatických teorií;
- ***lidská bytost „prvek stálosti, pohybující se ve světě proměn“***
- 1x popsal ***vnitřní prostředí*** těla
- Zdraví ~ na schopnosti lidského organismu udržet si rovnováhu vnitřního prostředí navzdory měnícím se požadavkům vnějšího prostředí
- Nemoc - je výsledkem poruchy vnitřního prostředí těla;
 - adaptační pokus organismu obnovit rovnováhu.

Homeostatické teorie

Walter Cannon

- lékař, začátek 20. století;
- zdůraznil zpětnovazební mechanismy, kterými je organismus schopen regulovat vnitřní prostředí;
- 1x pojem „**homeostáza**“ 1939
(**homeostáza** je typem dynamické rovnováhy);
- zkoumal poplachovou tělesnou reakci „**boj – únik**“

Homeostatické teorie

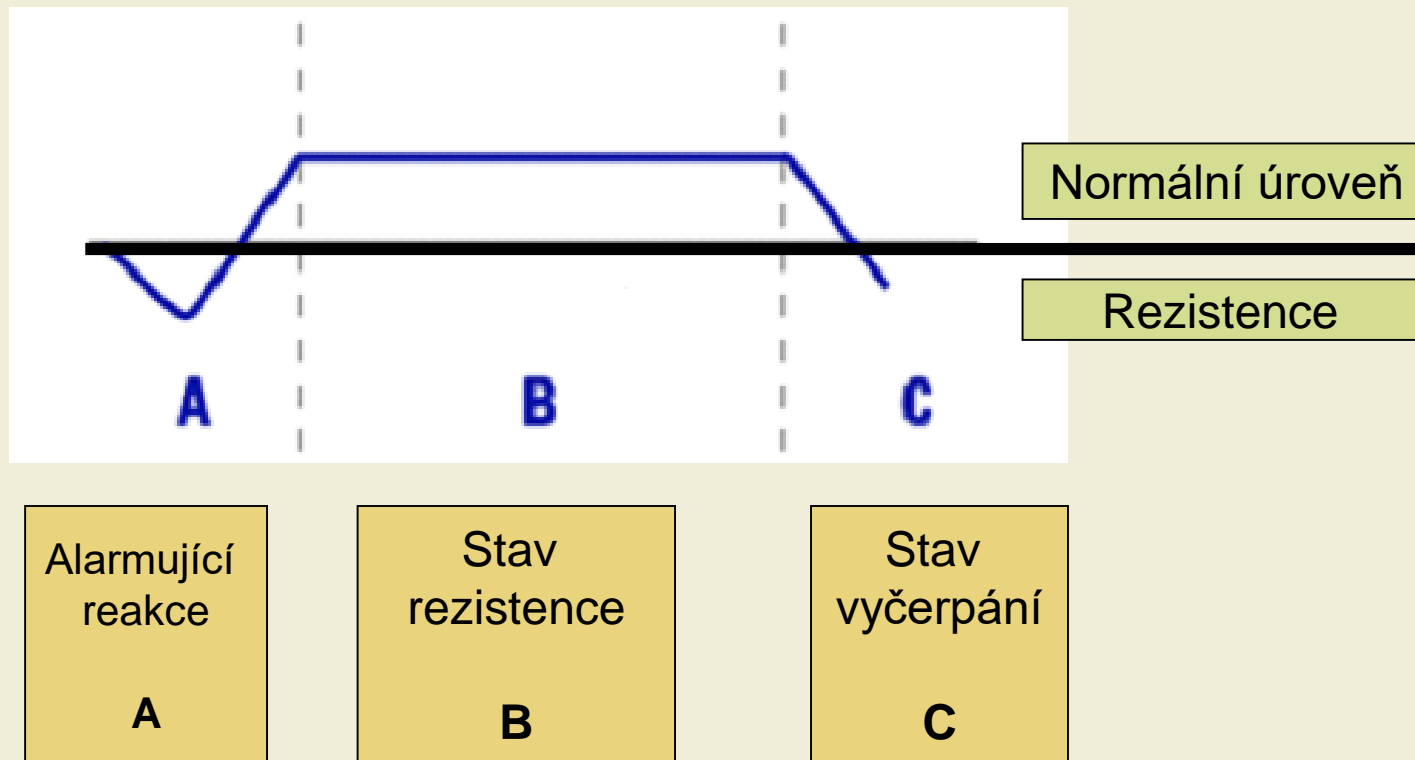
Hans Selye

- endokrinolog,
- založil ***moderní teorii stresu***
- **Stres** měřitelný v termínech ***fyziologických reakcí***, jejichž základní vnitřní osa je endokrinní ***adreno-kortiko-hypofyzární systém***
- **Stresory** – ***prospěšné & škodlivé***
- **GAS** – ***všeobecný adaptační syndrom***
- **LAS** – ***místní adaptační syndrom*** (uvnitř jednotlivých orgánů V specifických částech těla napr. zánět)

Homeostatické teorie Hans Selye

GAS – všeobecný adaptační syndrom

Homeostatické teorie John Mason

- endokrinolog;
- Stresová reakce je ~ na psychologických faktorech;
- ***Stres je primárně psychologický fenomén;***
- ***Fyziologická reakce vzniká sekundárně.***

Psychosociální teorie nemoci

Harold Wolff

- psychiatr;
- sledoval jak **neefektivní adaptace** může vést **ke zhroucení homeostázy** a **následkem toho k onemocnění**.

Psychosociální teorie nemoci

Stewart Wolf

- Role mozku v regulaci procesů těla a v příčině vzniku onemocnění

Mozek:

- pomáhá udržovat vnitřní prostředí,
- pomáhá při adaptaci na vnější prostředí,
- nástroj pro interpretaci našeho vnějšího prostředí užíváním symbolů
Např. člověk se strachem z létání – pohled na letiště = symbol nebezpečí → vnitřní pocit nebezpečí vyvolá fyziologickou reakci
- Schopnost člověka reagovat na symboly **determinuje**, zda člověk zůstane zdravý nebo nemocný.
- **Reakce člověka** pouze **negativní/maladaptivní** – pro tohoto jedince se **nemoc** stane **způsobem života**.

Psychosociální teorie nemoci **Schwartz**

- Mozek – mediátor mezi vnitřním a vnějším prostředím

Psychosociální teorie nemoci

Richard Lazarus

- Teorie drobných denních potíží jako příčina onemocnění

Drobné denní potíže:

- malé životní události (specifikovány jako dráždivé, frustrující, stresující každodenní požadavky);
- jejich prožívání se liší věkem, socioekonomickým statusem.

Drobné denní radosti:

- pozitivní prožitky každodenního života

Biobehaviorální teorie nemoci

- Způsob chování člověka a jeho vztah k onemocnění

Biobehaviorální teorie nemoci

Friedman a Rosenman

- zkoumali vztah mezi určitým typem chování a náchylností jedinců k onemocnění koronárních arterií;
- 2 behaviorální typy – A, B.

Biobehaviorální teorie nemoci

Friedman a Rosenman

Osobnost typu A

- agresivní
- nepřátelští
- silné pudy
- chronický pocit časové tísně
- provinilí pocit když odpočívají
- charakteristický pohyb, chůze
- jedí rychle
- dělají a přemýšlejí o 2 a více věcech naraz

Osobnost typu B

- nedovolí, aby jeho aktivita byla sebezničující
- odpočívají bez pocitu viny a časové tísně
- postoje klidné, optimistické
- pocit sebedůvěry

